

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. Vtrum præter scientiam beatam, & infusam, constituenda sit in anima
Christi Domini scientia per se acquisibilis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

gentia, seu habitus primorum principiorum, qui solum veritates indemonstrabiles & medio carentes attingit.

139. Colligitur quintò, Christum per scientiam infusam potuisse intelligere sine conversione ad phantasmata, vel cum conversione ad illa, pro voluntatis arbitrio.

Probat: Christus habebat duplicem modum intelligendi, alterum communem Angelis & beatis, ut comprehensor; alterum communem hominibus, ut viator: Atqui per primum erat omnino independens à phantasmatibus; tum quia habebat species infusas à Deo, sicut Angeli; tum etiam quia habebat dominium supra suum corpus, ut beati: Ergo ex eo capite non debebat necessariò uti phantasmatibus. Similiter ut viator habebat communem modum intelligendi cum aliis hominibus, utendo sensibus & phantasmatibus: Ergo ex eo capite poterat se convertere ad phantasmata, ut in ipsis rebus, velut in speculis & exemplis, videret quæ per scientiam infusam cognoscebat.

140. Confirmatur: Quia scientia per se infusa, etsi supernaturalis sit, fuit tamen in modo operandi proportionata naturæ humanæ, & modo naturali cognoscendi intellectus humani, qui est per discursum intelligere, potuit Christus illà uti discurrendo, ut præcedenti corollario ostensum est: Atqui etiam modus connaturalis intelligendi animæ corpori unitæ, est intelligere speculando phantasmata, & convertendo se ad illa: Ergo eadem ratione Christus potuit uti scientiâ infusâ, convertendo se ad phantasmata. Quod ut magis percipiat, & argumento quod in contrarium fieri posset occurratur.

141. Notandum est cum D. Thoma in 3. dist. 14. quæst. 1. art. 3. quæstiunc. 3. quod intellectus habet se ad phantasmata dupliciter: Vno modo sicut accipiens à phantasmatibus scientiam quod est in illis qui nondum scientiam habent secundum motum qui est à rebus ad animam. Alio modo secundum motum, qui est ab anima ad res, in quantum phantasmatibus utitur quasi exemplis, in quibus inspicit quod considerat, cuius tamen scientiam prius habebat in anima. Quamvis ergo scientia infusa animæ Christi non posset primo modo à phantasmatibus dependere, cum ab illis non posset species accipere, eò quod species tali scientiæ deservientes habitæ sint per infusionem; bene tamen secundo modo, potuit enim Christus uti tali scientiâ, ponendo species super phantasmata, & in ipsis phantasmatibus objectum sensibile inspicendo, quod aliàs in seipso poterat per tales species cognoscere. Sicut ille qui potens aliquid objectum videre in seipso, voluntariè visum ad speculum applicat, illudque in speculo intuetur.

242. Colligitur sextò, scientiam infusam animæ Christi, non fuisse semper in actuali consideratione omnium objectorum ad quæ poterat se extendere, imò nec fuisse necessariò cum cognitione actuali alicujus objecti conjunctam; quia licet talis habitus esset supernaturalis & infusus, fuit tamen voluntati humanæ Christi, quantum ad usum subiectus; eo modo quo habitus charitatis, licet sit supernaturalis, subditur tamen nostræ voluntati quantum ad applicationem & usum; unde sicut habitu charitatis utimur quando volumus, & quantum volumus; ita & anima Christi utebatur scientiâ infusâ quando volebat, & per ipsam ea solum objecta considerabat, ad quorum considerationem illam applicabat.

A Colliges septimò, scientiam infusam Christi, esse quidem superiorem scientiâ Angelorum, non solum quantum ad claritatem & certitudinem, sed etiam quantum ad numerum scitorum, cum per eam Christus cognoscat plura mysteria gratiæ, & futura contingentia, nec non occultas cordium cogitationes, quæ Angelis non revelantur, ut constat ex dictis art. 4. Esse tamē scientiæ angelicæ inferiorem, quantum ad modum cognoscendi qui est naturalis animæ humanæ, nempe modum cognoscendi per discursum, & per conversionem ad phantasmata, ut ait S. Thomas art. 4. & quantum ad species quibus utitur; quia, ut idem S. Doctor art. 6. docet, species animæ Christi infusæ, sunt minds universales, quam species Angelis inditæ; quia sunt commensurate intellectui humano Christi, qui non est ita perfectus sicut intellectus angelicus.

DISPVATIO XVIII.

De scientia Christi acquisita.

Ad quæst. 12. D. Thomæ.

C Postquam S. Doctor de scientia beata & infusa animæ Christi disseruit, ut totum de scientia Christi Tractatum persolvat, agit de scientiâ à Christo acquisita, circa quam pauca occurrunt, articulis sequentibus discutienda.

ARTICVLVS PRIMVS.

Verum præter scientiam beatam, & infusam, constituenda sit in anima Christi Domini scientia per se acquisibilis?

§. I.

D Quibusdam præmissis conclusio affirmativa statuitur.

N Notandum primò: quod scientia per se acquisibilis illa dicitur, quæ tamen de facto à Deo aliquando infundatur (qualiter omnes scientias naturales fuisse Adamo in primo conditionis instanti infusas, docet D. Thomas 1. p. quæst. 94. art. 3.) per se tamen & connaturaliter petit nostris actibus acquiri; ad differentiam scientiæ infusæ per se, cui vel repugnat essentialiter nostris actibus acquiri, vel licet possit de potentia absoluta illis effici, per se tamen & connaturaliter petit per infusionem haberi.

E Notandum secundo: hic solum nos inquirere, an in Christo fuerit scientia quæ per se & ex natura sua ab homine acquisibilis est. Utrum verò Christus eam per accidens habuerit per infusionem, sicut Adamus, vel illam de facto propriis actibus sibi comparaverit, sicut nos eam acquirimus, dicemus articulo sequenti. His præmissis, pro resolutione difficultatis propositæ,

Dico breviter: constituenda est in anima Christi Domini scientia ex genere suo acquisita. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma supra quæst. 9. art. 4. excepto Richardo; licet enim pro opposita sententia referantur D. Bonaventura, Scotus, Gabriel, & Durandus; illi tamen

non negant dari in anima Christi Domini scientiam per se & ex genere suo acquisibilem, sed tantum volunt eam de facto non fuisse ab illo propriis actibus acquisitam, sed per accidens ipsi infusam. Quidquid tamen sit de hoc.

4. Probatur primò conclusio hac ratione. Oportuit ut omnis potentialitas naturalis animæ Christi conveniens, ad actum reduceretur, ut ex supra dictis patet: Sed anima Christi Domini est in potentia naturali ad scientiam per se acquisibilem, cum sit ejusdem speciei cum cæteris animabus, in quibus hujusmodi potentia invenitur: Ergo fuit ad actum reducta, & consequenter habuit scientiam istam ex genere suo acquisibilem.

5. Confirmatur: Quia anima Christi est in potentia ad scientiam beatam, quæ intelligit modo divino, & ad scientiam per se infusam, quæ intelligit modo angelico, fuerunt in ipsa scientia infusa per se naturalis, & supernaturalis, ut supra ostensum est: Sed anima Christi est etiam in potentia ut intelligat modo humano: Ergo in ipsa constituenda est scientia ex genere suo acquisibilis, per quam modo humano intelligat.

6. Confirmatur ampliùs: Anima Christi est in potentia ad intelligendum per conversionem ad superiora, recipiendo perfectionem ab illis, scilicet species impressas, infusas à Deo; est etiam in potentia ad intelligendum per conversionem ad inferiora, nimirum per species ab illis acceptas: Sed ut prima potentia compleatur, & ad actum reducat, ponitur in anima Christi scientia per se infusa naturalis & supernaturalis: Ergo ut secunda compleatur, & ad actum reducat, sunt in ipso constituendæ species per se acquisibiles ab objectis materialibus, & consequenter scientia ex genere suo acquisibilis, quæ vel in his speciebus consistit, vel illas supponit.

7. Probatur secundò conclusio: Potentia intellectiva Christi non minùs perfecta fuit, quàm ejus voluntas: Sed voluntas Christi, præter virtutes per se infusas, habuit etiam per se acquisibiles, ut supra ostensum est: Ergo pariter potentia intellectiva Christi, præter scientiam per se infusam, habuit scientiam per se acquisibilem. Hæc conclusio magis patebit ex dicendis articulo sequenti, ubi alias rationes quas tradit S. Thomas art. 4. adducemus, & exponemus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

8. **O**bjicies primò: Omnia quæ Christus cognoscere potest per scientiam acquisitam, cognoscit per infusam, idque evidentiori & perfectiori modo: Ergo frustra in eo ponitur scientia ex genere suo acquisita.

9. Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: ad perfectionem enim intellectus Christi spectat non solum omnia objecta cognoscere, sed etiam omni modo quo cognoscibilia sunt: unde sicut in anima Christi, præter scientiam beatam, quæ res in verbo contemplatur, ponitur scientia infusa, per quam illas extra verbum cognoscat, eò quod utroque modo ab ea cognoscibiles sint: ita quia res naturales, non solum per species à Deo infusas, sed etiam per species à phantasmatibus abstractas cognosci possunt, debet in anima Christi, præter scientiam naturalem infusam, poni scientiam ex genere suo acquisibilem, quæ per species à phantasmatibus abstractas ob-

A jecta naturalia cognoscat; præsertim cum modus ille cognoscendi sit maximè connaturalis animæ Christi, utpote conjunctæ humano corpori: ut enim docet D. Thomas 1. part. quæst. 89. in corp. idcirco anima rationalis unitur humano corpori, ut ex unione ad illud sortiatur modum intelligendi per species acquisitas, & per conversionem ad phantasmata, qui est ipsi connaturalior.

B Objicies secundò: Duæ formæ solo numero distinctæ non possunt esse simul in eodem subiecto: Sed scientia infusa naturalis (quam fuisse in Christo disp. præcedenti art. 1. docuimus) solo numero differre potest à scientia naturali acquisita: Ergo primà admittitur in Christo, secunda ab eo excludi debet. Major est certa, nam in sententia Thomistarum, duo accidentia solo numero distincta, nequeunt in eodem subiecto existere. Minor verò, in qua solum est difficultas, sic ostenditur. Differentia sumpta ex diversa causa efficienti, non est differentia specifica, sed tantum numerica; ut constat in homine ab altero homine genito, & Adamo immediatè à Deo producto: Sed scientia Christo infusa à primo conceptionis instanti, & scientia per se acquisita, distinguuntur solum penes causas efficientes, quia nimirum illa immediatè à Deo fuit facta, ista verò acquisita propriis actibus, ut articulo sequenti dicemus: Ergo solo numero distinguuntur.

C Respondeo negando Minorem, ad cujus probationem, distinguo Majorem: Differentia sumpta ex diversa causa efficiente, per accidens inspecta ab effectibus, non est specifica, concedo Majorem. Per se inspecta ab illis, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam; quia scientia infusa Christo, per se respicit Deum ut causam efficientem; & scientia per se acquisibilis, per se respicit intellectum agentem, ut causam specierum, & actus intellectus possibilis, ut causam efficientem habitum; & ideò non solo numero, sed specie distinguuntur.

D Instabis, Differentia penes causas efficientes non potest esse prima, nisi solum in formis quæ à principio sumunt specificationem: Sed scientia sive sumpta pro habitu, sive pro speciebus, non specificatur à principio: Ergo differentia sumpta ex diversa causa efficiente, nequit prima esse inter scientias, sed ut per se petant causas efficientes diversas, debent supponi distinctæ ex diversitate objectorum: Sed objectum scientiæ infusæ animæ Christi, idem est cum objecto scientiæ acquisitæ, v. g. idem homo quem Christus per scientiam infusam cognovit, & per scientiam acquisitam: Ergo non petunt per se causas efficientes diversas, & consequenter non distinguuntur specificè.

E Respondeo ex Capreolo in 3. dist. 14. quæst. unica art. 3. ad 1. contra secundam conclusionem, concessa primà Consequentia, distinguendo Minorem subsumptam: Est idem utriusque objectum, materialiter, concedo Minorem: formaliter, nego Minorem, & Consequentiam. Nam distinctio formalis objectiva, cum coincidentia materiali in objecto, sufficit ad distinctionem specierum, actuum, & habituum: licet autem eadem natura specifica, verbi gratiæ lapidis, per speciem infusam & acquisitam representetur, non tamen sub eadem ratione; nam species abstracta à phantasmatibus, illam representat per ordinem ad phantasmata; species autem infusa, sine tali ordine; & consequenter sub majori immaterialitate representatur per speciem infusam, quàm per speciem acquisitam; ex quo

fit quod species per se infusa, universalior sit in representando, quam species acquisita per se; illa enim nedum representat directè naturam quoad prædicata specifica, sed etiam omnia ejus individua, secus autem species à phantasmate abstracta. Quæ solutio sumitur ex D. Thoma supra quæst. 9. art. 4. ad 3. ubi inter habitum scientiæ infusæ, & habitum scientiæ acquisitæ, hoc statuit discrimen, quod iste acquiritur per comparationem humane mentis ad phantasmata; ille verò est alterius rationis, in potè à superiori descendens in animam, non secundum proportionem phantasmatum. Quibus verbis distinguit habitum scientiæ per se infusæ, ab habitu scientiæ per se acquisitæ, per hoc quod objectum scientiæ acquisitæ, dicitur ordinem ad phantasmata à quibus fuit abstractum; objectum verò scientiæ infusæ sine dependentia à phantasmate attingitur.

ARTICULVS II.

An Christus scientias per se acquisibiles, propriis actibus sibi comparaverit, vel eas à Deo per infusionem receperit?

14. **Q**uamvis apud Theologos certum & indubitatum sit, fuisse in Christo, præter scientiam beatam, & infusam, scientiam per se & ex genere suo acquisibilem, dubitatur tamen de modo quo Christus hanc sibi comparaverit: Plures enim existimant, illam per accidens fuisse Christo infusam divinitus, sicut & Adamo, ne aliquando caruerit notitiâ clarâ naturali plurimorum objectorum, quæ per talem scientiam percepit. Ita docent D. Bonaventura, Scotus, Gabriel, & Durandus, articulo præcedenti relati, eamque tenuit D. Thomas in 3. dist. 14. quæst. 3. art. 3. ut ipsemet fatetur hic art. 2. & supra quæst. 9. art. 4. Ex Recentioribus verò hanc sententiam sequitur Suarez hic disp. 30. sect. 2. asserens scientiam per se acquisibilem infusam esse per accidens Christo, quantum ad habitum & species necessarias ad demonstrationem rerum faciendas, licet non quoad experimentalem cognitionem.

Probabilior tamen videtur sententia, quam, retractatâ priori, tradit S. Doctor hic art. 2. & supra quæst. 9. art. 4. ejusque Discipuli communiter amplectuntur, nimirum Christum prædictam scientiam propriis actibus sibi comparasse, ne intellectus in eo maneret otiosus & frustraneus. Idem docent Vazquez, Beccanus, Ragusa, Theophilus Raynaudus, & alij.

§. I.

Hæc sententia ut probabilior eligitur.

Dico igitur: Christus scientiam per se acquisibilem, propriis actibus sibi comparavit, non verò eam solum à Deo per infusionem recepit.

15. Probatur conclusio duplici ratione quam insinuat S. Doctor supra quæst. 9. art. 4. Prima sic potest proponi. Si Christus scientiam per se acquisibilem propriis actibus non acquisivit, sed eam solum per infusionem à Deo accepit, sequitur intellectum agentem Christi fuisse omnino otiosum & frustraneum: Sed hoc non est dicendum: Ergo nec illud. Sequela probatur: Pro-

A prium officium intellectus agentis est facere species intelligibiles actu, abstrahendo eas à phantasmatibus, ut docent Philosophi in libris de anima: Ergo si intellectus agens animæ Christi species aliquas non abstraxit à phantasmatibus, sed omnes Christus à Deo per infusionem accepit, erit omnino otiosus & frustraneus; frustra enim est id quod non habet propriam operationem, ut dicitur 2. de cælo textu 17. cum unumquodque fit propter suam operationem.

Hæc ratio non solum probat fuisse in anima Christi species propriis actibus comparatas, sed etiam ipsum habitum scientiæ; cum quia in probabili sententia, non est quid distinctum ab ipsis speciebus; tum quia licet admitatur illum esse quādam realitatem ab ipsis speciebus distinctam, tamen eadem videtur esse ratio de illa ac de speciebus, eò quod illa detur ad usum talium specierum; & quia connaturalis modus acquirendi habitum scientiæ, est mediantibus speciebus; eò quod habitus ille sit lumen quoddam intellectuale acceptum & derivatum ab objectis: objecta autem sensibilia in se actu non habent viam producendi habitum intelligibilem, quousque mediantibus speciebus abstractis fiant actu intelligibilia, & sic ab illis educi possit virtus quæ est lumen intelligibile tenens se ex parte intellectus.

17. Secunda ratio D. Thomæ ad hanc formam reducit. Christo non solum sunt tribuendæ omnes scientiæ, sed etiam quælibet illarum secundum proprium & connaturalem modum habendi illam; sic enim non solum est perfectus per diversas scientias atque perfectiones, verum etiam & diversis modis. Sicut ergo Christus habuit scientiam beatam, secundum proprium modum illius, scilicet permanentem, & non tantum transeuntem, ut aliqui in via habuerunt; & sicut habuit scientiam per se infusam secundum modum proprium illius, scilicet per infusionem: ita scientiam humanam, seu naturā suā acquisibilem, habere debuit modo humano, scilicet per acquisitionem, non verò eam solum per infusionem à Deo recipere.

18. Addo quod, cum Christus ad paupertatem nostram ultro ac volens se demiserit, omnia quoque nobis connaturalia, quæ statum ejus non dedecent, admisit: Sed connaturalis homini acquirendæ scientiæ naturalis modus, est per actus proprios, & per abstractionem specierum à phantasmatibus, eam sibi comparare: Ergo Christus hoc etiam modo scientias per se acquisibiles sibi comparavit, atque ita verè in eis profecit, quod voluisse S. Lucam, cum dixit Christum profecisse sapientiā & ætate, docet S. Ambrosius lib. de Incarnationis Dominicæ Sacramento cap. 7. his verbis: *Quomodo proficiebat sapientiā Dei? doceat te ordo verborum. Profectus ætatis, & profectus sapientiā, sed humana est. Ideo ætatem ante præmisit* (sic enim ipse legit. *Jesus proficiebat ætate & sapientiā*; non ut cum Hieronymo Vulgata vertit, *sapientiā & ætate*) ut secundum hominem crederes dictum; ætas enim non divinitatis, sed corporis est: ergo si proficiebat ætate hominis, proficiebat sapientiā hominis. Idem sentit S. Thomas hic art. 2. ad 1. ubi sic habet: *Tam scientia infusa animæ Christi, quàm scientia beata fuit effectus agentis infinite virtutis, qui potest simultotum operari, & ita in neutra scientia Christus profecit, sed à principio eam perfectam habuit. Sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur, sed successive. Et ideo*

secundum